

Проаналізувавши вищевказані номери газети «Слово», приходимо до висновку, що автор, характеризуючи владні структури, часто застосовує маніпулятивний прийом — приписування опонентам прихованих цілей, а також часто робить заяви, не посилаючись на джерело інформації.

Список використаних джерел

1. «Слово» № 2 14.01.2016 «Удушающие объятия старушки-Европы».
2. «Слово» № 3 21.01.2016 «Взгляд за горизонт или чем сердце успокоится».
3. «Слово» № 4 28.01.16 «Кто и как подменил документы перед передачей их на подпись Президенту».
4. «Слово» № 6 11.02.2016 «Коалицию трясет, министры спровоцировали политический кризис в стране».
5. «Слово» № 8 25.02.2016 «Кабмин запатался, но устоял».
6. «Слово» № 12 24.03.2016 «Нардеповский пасьянс: кресел на всех не хватит».

ТИМЧЕНКО І. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри журналістики

СКЛАДОВІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УМИСНОГО ВИПУСКУ НА РИНОК УКРАЇНИ НЕБЕЗПЕЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ (СТ. 227 КК УКРАЇНИ)

Умисний випуск на ринок України небезпечної продукції є одним із видів злочинів, що вчиняються у сфері господарської діяльності. Поступово вони набувають у нашій державі значного поширення та загрожують як її економіці, так і здоров'ю населення. Оскільки завданням держави є забезпечення постійного покращення якості життя населення, в тому числі через постачання якісної, безпечної продукції, протидію таким видам злочинів можна назвати складовою його виконання.

У сучасній криміналістичній літературі криміналістична характеристика умисного випуску на ринок України небезпечної продукції розроблена недостатньо, методики розслідування умисного випуску на ринок України небезпечної продукції не створено. Тому визначення на науково-теоретичному рівні елементного складу зазначеного виду злочину сприятиме розробці прикладної криміналістичної характеристики, що допоможе практичним працівникам, що відповідно до КПК України здійснюють досудове розслідування.

У загальному під «характеристикою» розуміють опис, визначення істотних, характерних особливостей, ознак кого-, чого-небудь [3, с. 1556].

У юридичну літературу цей термін був введений у другій половині 60-х років ХХ ст. науковцями О. Н. Колесніченком та Л. А. Сергєєвим. Варто відзначити, що по сьогоднішній час продовжують точитися наукові дискусії щодо структури та складових елементів криміналістичної характеристики. Аналіз праць науковців, котрі досліджують цю криміналістичну категорію, дає підстави стверджувати, що вони розуміють її поняття, структуру та елементи по-різному. Одні вбачають у ній «систему даних», другі вважають, що це «сукупність ознак», треті розглядають її як «наукову категорію». Однак усі вони єдині в тому, що криміналістична характеристика є основою для формування окремих криміналістичних методик, а інформація, що в ній міститься, допомагає слідчим під час розслідування.

Критично з приводу призначення криміналістичної характеристики висловився Р. С. Белкін. У виданні «Криміналістика: проблеми сьогодняшнього дня» науковець висловив переконання, що криміналістична характеристика злочинів не виправдала покладених на неї ученими і практиками надій та з реальності перетворилася в ілюзію, криміналістичний фантом [2, с. 223]. Йому заперечує М. П. Яблоков. Він стверджує, що криміналістична характеристика не перетворилася на ілюзію чи фантом, а є категорією криміналістичною зі своєю змістовною специфікою. Слідчий повинен вміти зіставляти виявлену криміналістично значущу інформацію про злочинну діяльність з її типовою криміналістичною характеристикою і на цій підставі висувати конкретні слідчі версії, обирати оптимальні методи розслідування [7, с. 3].

А. В. Іваниця виокремлює існування криміналістичної характеристики загальної та конкретного злочину. Як оптимальну структуру загальної криміналістичної характеристики автор вважає зроблений М. В. Салтєвським її поділ на шість інформативних елементів: 1) предмет злочинного посягання; 2) спосіб вчинення злочину; 3) слідові картина; 4) обстановка вчинення злочину; 5) особа злочинця; 6) особа потерпілого. До структури криміналістичної характеристики вбивств з необережності, як конкретної характеристики, А. В. Іваниця відносить: особу злочинця; спосіб вчинення та приховування злочину, знаряддя та інструменти вчинення злочину; сліди злочину; обстановку злочину (час і місце) [4, с. 305–308]. Дещо іншу позицію щодо структури криміналістичної характеристики висловлює Н. М. Місюра. Вона виокремлює міжвидову, видову (групову) та індивідуальну криміналістичні характеристики. Міжвидова криміналістична характеристика — це узагальнення загальних рис, притаманних злочинам, що мають значення для розслідування всіх злочинів. Видова (групова) криміналістична характеристика розробляється на підставі узагальнення слідчої та судової практики про криміналістичні ознаки певного виду чи групи злочинів. Значення полягає в тому, що така характеристика дозволяє розробляти методики розслідування окремих злочинів, визначати криміналістичну

характеристику конкретного злочину. Індивідуальна криміналістична характеристика відображає ознаки та взаємозв'язки між елементами конкретного злочину. Саме на її основі можна виділити ті найбільш типові елементи, ознаки, обставини, відношення, відомості, які, будучи об'єднані в систему, і складають криміналістичну характеристику виду (групи) злочинів. На думку автора, вдалою структурою криміналістичної характеристики є наступна: 1) предмет злочинного посягання; 2) спосіб вчинення злочину в його широкому розумінні; 3) слідові картини в її широкій інтерпретації; 4) особа злочинця. Н. М. Місюра обстоює думку про те, що неможливо відмовитися від криміналістичної характеристики, оскільки навіть будучи системою зведених відомостей про криміналістично-значимі ознаки виду, групи або конкретного злочину, вона відображає закономірні зв'язки між цими ознаками і слугує побудові типових версій, що беруться за основу при плануванні розслідування [5, с. 245–247].

Схожі елементи криміналістичної характеристики виділяв В. П. Бахін. Науковець пропонує під криміналістичною характеристикою розуміти систему узагальнених даних про найбільш типові ознаки певного виду (групи) злочинів, що виявляються у механізмі діяння, обставинці його вчинення, особи злочинця та інших обставинах, закономірний зв'язок яких слугує основою наукового та практичного вирішення завдань розкриття та розслідування злочинів. З урахуванням цього в криміналістичній характеристиці слід виокремлювати теоретичну концепцію (як основу формування окремих методик розслідування злочинів) та робочий, практичний інструмент (як систему зібраних та узагальнених даних про криміналістично значимі ознаки злочину, що враховуються під час розслідування нового злочину). Якщо криміналістичну характеристику розглядати як практичний інструмент, то в її склад повинні входити лише ті елементи, які відрізняються чіткою пошуково-розшуковою спрямованістю. До них В. П. Бахін відносить: 1) предмет злочинного посягання; 2) спосіб вчинення злочину; 3) слідові картини; 4) характеристику особи злочинця [1, с. 177–179].

Варто зазначити, що методики розслідування умисного випуску на ринок України небезпечної продукції не створено. Виходячи з потреб розвитку ринкових відносин, законодавець, починаючи з 2010 року, до ст. 227 КК України, де передбачається кримінальна відповідальність за такі дії, двічі вносив зміни — спочатку в диспозицію, а потім — у санкцію. Криміналістична характеристика є обов'язковим структурним елементом методики розслідування будь-якого виду злочину.

Визначення на науково-теоретичному рівні елементного складу зазначеного виду злочину потребує подальшого розвитку та існування загальної криміналістичної характеристики (як теоретичної концепції) та криміналістичної характеристики окремих видів злочинів (як прикладної видової (групової) характеристики). При визначенні елементів

криміналістичної характеристики не слід забувати про її тісний зв'язок з кримінально-правовою характеристикою кримінального правопорушення та кримінологічною характеристикою особи злочинця. Крім того, при формуванні криміналістичної характеристики повинен чітко простежуватися взаємозв'язок між її структурними елементами.

Щодо криміналістичної характеристики умисного випуску на ринок України небезпечної продукції (ст. 227 КК України) як видової характеристики, то, зважаючи на специфіку злочину, на мою думку, основними її елементами слід вважати наступні: 1) предмет злочинного посягання; 2) спосіб вчинення злочину (включає у себе підготовку, безпосереднє вчинення та приховування); 3) місце вчинення злочину; 4) знаряддя і засоби вчинення злочину; 5) особа злочинця; 6) типові слідивчинення злочину. Саме інформація про взаємозв'язок вказаних елементів дасть можливість слідчому правильно зорієнтуватися в ситуації, що склалася, та спланувати розслідування.

Список використаних джерел

1. Бахин В. П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962- 2002): монография / В. П. Бахин. - К., 2002. - 268 с.
2. Белкин Р. С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня. Злободневные вопросы российской криминалистики / Р. С. Белкин. - М.: НОРМА, 2001. - 240 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. - К.; Ірпінь: Перун, 2009. - 1736 с.
4. Іваниця А. В. Структура криміналістичної характеристики вбивств через необережність / А. В. Іваниця // Вісник ДДУВС. - 2012. - № 1. - С. 303- 309.
5. Місюра Н. М. Поняття криміналістичної характеристики злочинів та її значення в методиці розслідування / Н. М. Місюра // Вісник Запорізького юридичного інституту ДДУВС. - 2010. - № 2. - С. 242- 248.
6. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 р. (зі змінами та доповненнями); Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон України від 15.11.2011 р. (зі змінами та доповненнями)
7. Яблоков Н. П. Криминалистическая характеристика преступлений как составная часть общей криминалистической теории / Н. П. Яблоков // Вестник МГУ. Серия «Право». - 2000. - № 2. - С. 3- 6.